

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1903. Andra Kammaren. N:o 63.

Onsdagen den 13 maj.

Kl. 7 e. m.

Fortsattes det på förmiddagen började sammanträdet.

§ 1.

Till fortsatt handläggning anmäldes bevillningsutskottets betänkande, n:o 54, angående tillverkning och beskattning af maltdrycker; och föredrogs nu 1 § af det i punkten 1:o) omförmälda författningsförslag, därvid utskottets förslag till nämnda paragraf godkändes.

Angående tillverkning och beskattning af malt-drycker.
(Forts.)

3—12 §§, öfverskriften till 1—12 §§, 13—15 §§, öfverskriften till 13—15 §§ samt 16—19 §§.

Utskottets förslag godkändes.

20 §.

Enligt utskottets förslag skulle nämnda paragraf komma att lyda sålunda:

Okrossadt malt må icke finnas inom de lägenheter, där mäsckkar och vörtpanna äro uppställda.

Ej må på en gång krossas större mängd torkadt malt, än som erfordras till näst påföljande brygd; rostadt och brändt malt må däremot krossas till större mängd under villkor, att hvad däraf ej begagnas vid näst påföljande brygd förvaras under kronans lås.

Krossadt malt må ej införas i skattepliktigt bryggeri eller tillhörande lägenheter och ej heller därifrån utföras.

I skattepliktigt bryggeri eller tillhörande lägenheter må med det i 4 § 1 mom. omförmälda undantag icke finnas stärkelse, socker, sackarin eller annat, som kan vid tillverkning af maldryck användas i stället för malt.

Efter föredragning häraf begärdes ordet af

Herr Lyckholm, som anförde: Herr talman, mina herrar! I sista stycket af § 20 står bland saker, som äro förbjudna att förvaras i skattepliktigt bryggeri eller tillhörande lägenheter, äfven upptaget socker. Nu är förhållandet det, att uti våra mindre bryggerier och

*Angående
tillverkning
och beskatt-
ning af malt-
drycker.*

(Forts.)

i synnerhet uti våra blandade bryggerier, som tillverka både de blifvande skattepliktiga och skattefria varorna, förekommer på många ställen äfven läskedryckstillverkning. Jag har under de senare dagarne fått uppgift på 93 dylika bryggerier, som äfven bedrifva läskedryckstillverkning, och jag tror mig med säkerhet kunna påstå, att de äro ännu flera. Socker är en dyrare vara än malt och kan således icke användas i stället för malt, om man icke vill vidkännas högre kostnader. Jag anser därför, att det icke är möjligt att på något sätt bedraga staten på en blifvande skatt genom att använda socker i stället för malt, men ifall man också skulle använda det — hvilket dock hittills aldrig har inträffat, så vidt jag vet — blir det därigenom ej någon försämring af maldrycken. Då våra blandade, blifvande skattepliktiga bryggerier genom ett möjligt antagande af förslaget i viss mån blefve sämre ställda i konkurrenshänseende, hemställer jag till kammaren, att kammaren måtte besluta, att i § 20 sista stycket ordet »socker» måtte utgå. Jag ber, innan jag slutar, få tillägga, att det icke alls är i eget intresse, som jag härvidlag yttrar mig, alldenstund jag själf icke i mitt bryggeri bedrifver någon vare sig läskedrycks- eller svagdrickstillverkning.

Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till den af mig nu föreslagna ändringen.

Herr Beckman: Att utan vidare utesluta detta ord »socker», som förekommer både i det kungl. förslaget och i utskottets, tror jag ej är lämpligt. Däremot, då jag för min del ej är tillräckligt sakkunnig för att afgöra i hvad mån anmärkningen kan vara berättigad, anhåller jag att kammaren måtte återremittera denna paragraf.

Herr Österberg: Jag ber att få instämna i den uppfattning, som herr Lyckholm sökte göra gällande beträffande ifrågavarande bestämmelse uti den nu föredragna paragrafen. Jag vet nogtsamt, att mindre bryggerier, såväl öl- som svagdricksbryggerier, ofta ha med sin verksamhet kombinerad läskedryckstillverkning; och det är ju sjelffallet att, om det skulle bli förbud för sådana bryggerier att i de lokaler, där bryggeritillverkningen försiggår, eller i angränsande lokaler förvara socker eller använda sig däraf, så skulle till följd däraf läskedryckstillverkningen icke längre kunna försiggå uti ifrågavarande bryggerier. Därför synes det mig, att man bör stryka ordet »socker» ur paragrafen; och jag tror, att man, genom att från kammarens sida göra ett sådant uttalande, skulle få denna sak starkare betonad, än om man utan vidare återremitterade paragrafen.

Jag ber därför att få instämna i det yrkande, som framställdes af herr Lyckholm.

Friherre Barnekow: Då här har yrkats återremiss, vill jag göra kammaren uppmärksam på, att återremiss knappast skulle tjäna någonting till, ty då Första Kammaren redan fattat beslut rörande nu föredragna paragraf, skulle utskottet väl ej ha annat att göra än att uppmana Andra Kammaren att äfven fatta beslut. Vilja vi hafva

en sammanjämkning, måste vi således fatta ett bestämdt beslut, som är olika det Första Kammaren fattat.

Under sådana förhållanden hafva vi — synes det mig — ingenting annat att göra än att antaga det af herr Lyckholm gjorda yrkandet — om vi nämligen önska en sammanjämkning.

*Angående
tillverkning
och beskattning af malt-
drycker.
(Forts.)*

Herr Lyckholm: Herr talman! Då det nu är yrkadt återremiss, ber jag att få återtaga mitt nyss framställda förslag.

Herr Beckman: Herr talman! Jag tror icke alls, att något hinder förefinnes för återremiss, enär kammaren i föredragningsordningen för här behandlade betänkande antagit bland annat följande bestämmelse:

»att för den händelse utskottets förslag skulle komma att i vissa delar af den ena eller den andra kammaren återförvisas, utskottet lämnas öppen rätt att vid ärendets förnyade behandling i afseende å de paragrafer, hvilka blifvit med eller utan ändring godkända, föreslå sådana jämknningar som af ifrågasatta förändringar i återförvisade delar kunna föräledas.»

Jag yrkar fortfarande återremiss.

Herr Wavransky i Stockholm: Jag har begärt ordet endast för att på det lifligaste instämma i yrkandet om återremiss af förevarande paragraf.

Herr Waldenström: Jag är visserligen alldeles med om att paragrafen måtte återremitteras, men jag vill påpeka några ord i densamma, som då behöfva bli föremål för särskildt begrundande, nämligen orden »bryggeri eller tillhörande lägenheter». Det lär förekomma, att i bryggeri finnas bostadslägenheter, som höra till bryggeriet, och det torde därför behöfvas närmare bestämmelser beträffande dessa ord »bryggeri eller tillhörande lägenheter».

Sedan öfverläggningen härmed förklarats afslutad samt herr talman framställt propositioner i ämnet, blef ifrågavarande paragraf af kammaren återremitterad till utskottet.

21—25 §§; öfverskriften till 16—25 §§ samt 26—27 §§.

Utskottets förslag godkändes.

28 §.

Efter föredragning af denna paragraf lämnades ordet till

Herr Beckman, som yttrade: Då i afseende å skattefria bryggerier alldeles samma förhållande lär äga rum i fråga om socker som vid de skattskyldiga, får jag anhålla att kammaren behagade återremittera äfven denna paragraf.

Angående
tillverkning
och beskattning
af malt-
drycker.
(Forts.)

Vidare anfördes ej. Paragrafen återremitterades till utskottet.

29—34 §§, öfverskriften till 26—34 §§, 35—50 §§, öfverskriften till 35—50 §§, 51—53 §§, öfverskriften till 51—53 §§, slutstadgandet samt rubriken.

Hvad utskottet föreslagit godkändes.

Utskottets i punkten 1:o gjorda hemställan förklarades besvarad genom de af kammaren fattade, här ofvan omförmälda beslut.

Punkterna 2:o)—4:o).

Hvad utskottet hemställt bifölls.

§ 2.

Föredrogos hvar för sig och blefvo af kammaren godkända: bevillningsutskottets betänkande, n:o 55, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående kostnadsfritt tillhandahållande af stämplrar för stämpelbeläggning af vissa vid härads höfdingen R. E. Eckerströms död å Södra Roslags domsagas kansli kvarliggande handlingar; och sammansatta bevillnings- och lagutskottets memorial n:o 3, angående anvisande af ersättning åt utskottets kanslipersonal.

§ 3.

I fråga om
lagbestäm-
melserrörande
dels kom-
munernas
öfvertagande
af vissa före-
tag, dels vill-
koren för
dylika före-
tags öfver-
låtande å
enskilda.

Härefter förelåg till afgörande lagutskottets utlåtande n:o 54, i anledning af väckt motion i fråga om lagbestämmelser rörande dels kommunernas öfvertagande af vissa företag, dels villkoren för dylika företags öfverlåtande å enskilda.

Lagutskottet hade till förberedande behandling mottagit en inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 98, hvori herr A. Hedén föreslagit, att Riksdagen ville aflåta skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan om framläggande för Riksdagen af förslag till lag rörande dels kommunernas öfvertagande, dels deras koncessionerande af sådana företag, som i följd af sin egen natur, såsom indivisibla industrier finge en uteslutande eller hufvudsakligen monopolistisk karaktär, hvarvid ordning och säkerhet för person och egendom samt största möjliga prisbillighet och bekvämlighet för den stora obemedlade mängde af lagen oafslätligt hållas i sikte och, där en koncession funnes vara oundviklig, ingen vinst för koncessionärer finge medgifvas utöfver den högsta i landet såsom regel lagligen tillåtna ränta å kapital insatt i företaget.

Utskottet hemställde, att förevarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Reservation hade afgifvits af herrar Zetterstrand, Lindhagen, Nilsson i Skärhus, Styrländer och Olsson i Mårdäng, hvilka föresla-

git, att Riksdagen, i anledning af förevarande motion, ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t efter utredning för Riksdagen framlägga förslag till lag, innefattande bestämmelser, i hvilka fall och under hvilka villkor kommuner eller enskilda efter koncession af kommuner måtte med andras uteslutande bedriva företag af allmännyttig beskaffenhet.

I fråga om lagbestämmelser rörande dels kommunernas öfvertagande af vissa företag, dels villkoren för dylika företags öfverlåtande å enskilda.
(Forts.)

Utskottets hemställan upplästes, hvarefter ordet begärdes af

Herr Zetterstrand som anförde: Herr talman, mina herrar! Under nästlidet år beslöt italienska riksdagen antagandet af en lag angående direkt öfvertagande från kommunernas sida af inrättningar, upplättna till allmänhetens begagnande eller afsedda för allmänhetens tjänst; och nu har en högt aktad motionär i denna kammare afgifvit en motion, som går ut på, att vi äfven här i landet skulle ta i öfvervägande, huruvida icke en lagstiftning borde ske på detta område.

Jag kan nu icke föreställa mig att motionären just tänkt sig, att hans förslag skulle genast vid denna riksdag medföra ett positivt beslut, utan jag föreställer mig, att han därmed hufvudsakligen afsett att väcka Riksdagens uppmärksamhet på denna fråga; och han har delvis däruti lyckats, ty det har gifvit anledning till rätt mycken diskussion inom det utskott, som haft att behandla detta ämne, och jag tror icke heller det skulle skada, om äfven kammaren ville ägna uppmärksamhet åt denna fråga.

I den italienska lagen stadgas det hvilka inrättningar en kommun är berättigad att drifva såsom monopol och hvilka af dessa inrättningar kommunen äger rättighet att åt andra öfverlåta med koncessionsrätt.

Vidare stadgar också lagen villkor och förutsättningar, under hvilka en dylik koncession må meddelas, och bland dessa olika villkor och förutsättningar är det några, som äro af synnerligen stor betydelse. Ett af dessa villkor är, att en sådan koncession icke får gifvas för alltid, utan skall vara begränsad till viss tid, och ett annat att, om koncession är beviljad, kommunen äger att, sedan en viss del af koncessionstiden gått till ända, inlösa koncessionen.

Nu kan man ju tycka, att denna fråga är af så stor betydelse, att äfven en lag i den riktningen här i landet borde komma till stånd.

En hvar kan väl inse hvilken fara det kan ligga uti att en kommunalstyrelse kan fatta ett beslut, som går ut på att för alla tider binda kommunen, hvilken vantrefnad det kan medföra, ja rent af hvilka fördärliga följder för all framtid för en kommun.

Det synes därför icke vara ur vägen, att lagbestämmelser härutinnan komme till stånd äfven i vårt land.

Nu är det äfven så, att det icke är nog med att vissa bestämmelser i den delen finnas i den italienska lagen, utan därjämte är det stadgadt, att kommunalstyrelsernas beslut i dylika frågor skola underställas högre myndighet och till och med i vissa fall hänvisas till referendum, d. v. s. valmännens samfällda uttalande.

Här i vårt land ha vi också något likartadt i vissa frågor, ty vi veta, att kommunallagarne stadga, att ärenden ibland skola under-

I fråga om lagbestämmelserrörande dels kommunernas öfvertagande af vissa företag, dels villkoren för dylika företags öfverlåtande å enskilda.
(Forts.)

ställas i vissa fall konungens befallningshafvandes och i vissa andra fall Kungl. Maj:ts pröfning. Man kan då också tänka sig möjligheten och lämpligheten af att, om en lag komme till stånd, som innefattade bestämmelser rörande villkoren för koncession, dylika beslut skulle underställas högre myndighet för att denna skulle se till, att icke några ödesdigra beslut i en hastig vändning af en kommunalstyrelse fattades.

Då nu denna fråga, som bekant, i Första Kammaren fallit, är det icke möjligt att en riksdagsskrivelse skall kunna komma till stånd. Men jag tror, att en hvar, som inser vikten och betydelsen af denna fråga, gärna skall vilja understödja motionärens framställning i detta fall och ge honom ett erkännande för det stora arbete, han nedlagt på denna fråga, och sålunda, genom ett bifall till ett förslag i motionens riktning, i sin mån bidra till att denna fråga icke må afskrivas från Riksdagens arbetsprogram.

Med denna uppfattning, herr talman, tar jag mig friheten yrka bifall till den vid utlåtandet fogade reservationen.

Häruti instämde herrar *Biesert* och *Styrlander*.

Herr Hedin: Herr talman! Det är alldeles riktigt, som den föregående ärade talaren yttrade, att jag icke föreställt mig några storartade och afgörande resultat vid denna riksdag. Det resultat, som jag hoppas, att man inom denna kammare skall vinna, nämligen bifall till reservanternas hemställan, är till och med större, än jag vågat vänta mig; och jag får därför till dem samtliga uttala min erkänningsamhet, att de ägnat den uppmärksamhet åt frågan, som af betänkandet här utvisas.

Anledningen därtill, att jag under förlidet är började närmare studera denna fråga, var ursprungligen icke den stora tvisten om spårvägsförhållandena i hufvudstaden, utan det var ett yttrande af en ärad vän, som jag ser här midt emot mig, och som jag gärna därför vill återropa såsom medbrottsling, då han i ett anförande vid slutet af sistlidne riksdag yttrade något, som till en början kom mig att i högsta grad studsas. Han yttrade nämligen, att den dag icke torde vara aflägsen, då en hvar kommer att äga elektrisk belysning i sitt hem. Detta föreföll mig vara i högsta grad öfverdrifvet och osannolikt. Men efter närmare funderande leddes jag därpå till följande betraktelser: Skulle det icke vara tänkbart, att man genom lagstiftningens mellankomst och genom ett klokt ordnad understöd från det offentliga kunde åt landsbygden bereda åtskilliga af de sociala fördelar, som i städerna betraktas rent af såsom outhärliga och som utan tvifvel utgöra en stark lockelse till den invandring från landsbygden till städerna, som hotar att blifva lika betänklig för den ena som för den andra parten. Detta gjorde att jag började tämligen omfattande studier af hvad i andra länder härutinnan företagits. Och när frågan om spårvägbolagets koncession i Stockholm förekom och icke ledde till något bättre resultat, än hvad kammarens ledamöter utan tvifvel känna, då syntes det mig, att tiden

var inne att försöka bringa denna fråga under Riksdagens pröfning, för att den skulle blifva föremål för omsorgsfull utredning.

Nu har jag till stöd för mitt yrkande om bifall till reservanternas förslag den omständigheten, att Andra Kammaren nyligen vid tvänne särskilda tillfällen mycket tydligt uttalat sin mening — tyvärr blef Första Kammarens en annan — att när man står ansikte mot ansikte inför en sakernas gång och utveckling, som förefalla betänkliga, ja, vådliga, man icke bör låta det gå vidare på Guds försyn utan se sig före för att man icke en vacker dag befinner sig inför sådana förhållanden, att man vet hvarken ut eller in, huru man skall bära sig åt, emedan svårigheterna tilltagit i sådan proportion, att det skall blifva förenadt med ofantlig kostnad och kanske tämligen hårdhända ingrepp i bestående förhållanden att rätta hvad som, om man börjat tidigare, skulle hafva bragts på rätt väg. Kammaren har — säger jag — två gånger uttalat sig för, att man icke bör vänta så länge, ena gången skedde det rörande den stora norrlandsfrågan, andra gången medelst kammarens beslut beträffande en undersökning om hvilka åtgärder böra vidtagas med anledning af de i åtskilliga städers omedelbara närhet uppväxande förstäderna, som äro hotande i många hänseenden, både rörande säkerhet och hygien. Jag antager, att kammaren skall finna det vara skäligt, att man nu, utan att på något sätt binda sina händer, företager denna fråga till utredning, innan ännu inflyttningsproblemet antagit en så afskräckande karaktär, som redan är förhållandet i flera andra länder.

Härvid har visserligen frågan särskildt om Stockholms spårvägsförhållanden varit mycket bestämmande, därför att däri ligger ett så slående uttryck af de underliga förhållanden, hvartill man kommit genom den våldsamt oriktiga tillämpning af kommunallagarna, som har egt rum, likvisst med höga vederbörandes bifall, i ty att det har visat sig, att öfverklagande af olagliga beslut i åtskilliga fall icke ledt till något resultat. Bland annat synes det mig vara alldeles påtagligt, att våra kommunallagar icke lägga i de kommunala myndigheternas händer rättigheten att bevilja några monopol. Om man nu i det hänseendet, snart nog åtminstone, kommer till det resultat, att ett monopol t. ex. i afseende på belysningen, i afseende på spårvägar och sådant, icke finge beviljas under andra villkor än sådana, som Kungl. Maj:t och Riksdagen för länge sedan bestämt med afseende på bränvinshandelsmonopolet i städerna, så vore därmed ofantligt mycket vunnet. Det kan möjligen vara lämpligt äfven i afseende på andra företag af monopolkaraktär, att de, som åtagit sig att besörja en sådan servis, må kunna få den rättigheten med andras uteslutande, men då också med åläggande att icke af företaget njuta annan fördel än vanlig ränta på sina penningar. Och äfven detta anser jag icke vara tillåtet för närvarande, med mindre än att det medgifves genom en lag, stiftad af Konung och Riksdag gemensamt. Men tager man denna fråga under öfvervägande, är det påtagligt, att kommunallagarna skola komma att undergå en granskning med därutaf följande rättelser äfven i många andra punkter.

Jag skall nöja mig med detta och endast be att få instämma

*I fråga om lagbestäm-
melserrörande dels kom-
munernas öfvertagande af vissa företags, dels villkoren för dylika företags öfverlåttande å enskilda.*
(Forts.)

med den förste talaren i hans anhållan om bifall till reservanternas förslag.

Vidare anfördes ej. Efter af herr talmannen i ämnet framställda propositioner afslog kammaren utskottets hemställan och biföll den af herr Zetterstrand med flere afgifna, vid utlåtandet fogade reservationen.

§ 4.

Efter föredragning häruppå af lagutskottets utlåtande n:o 55, i anledning af väckta motioner om ändrade bestämmelser rörande skogselds släckning, lämnades ordet till:

Herr Wiklund, som yttrade: Herr talman, mina herrar! Då utskottet föreslagit en skrivelse till Kungl. Maj:t i motionens syfte, har jag all anledning att vara belåten med den behandling utskottet egnat densamma.

Uti min motion har jag bland annat sökt framhålla nödvändigheten af att någon ersättning kunde beredas åt dem, som nödgas offra tid och arbete för släckning af skogseldar. I synnerhet synes mig sådan ersättning ha så mycket större skäl för sig, då arbete och tid krävas för att hämma skogseldar på statens egna skogar eller på sågverksbolagens större skogsområden. Dessa äro gifvetvis icke i tillfälle att i gengäld prestera något arbete, när skogseldar uppstå på smärre enskildas skogslotter.

Emellertid må det väl medgifvas, att vissa svårigheter möta, när det gäller att ordna en sådan ersättningsfråga, och torde detta ha varit anledningen till att utskottet icke närmare inlätit sig på lösningen af denna fråga.

Då emellertid Riksdagen nu antagit ett förslag till lag angående vård af de enskildes skogar och i sammanhang därmed äfven ett förslag om utgörande af skogsvårdsavgifter, hvilka väl skulle i första rummet användas till främjande af skogshushållningen, så torde äfven därigenom yppa sig någon möjlighet att få denna ersättningsfråga ordnad. Dessutom torde det väl icke ligga utom möjlighetens gränser, att staten, hvilken eger så oerhördt stora skogar och därifrån hämtar så stora inkomster hvarje år, kunde i någon mån bereda ersättning åt dem, hvilka på kallelse inställa sig för att biträda vid hämmandet af skogseldar å statens egna skogar.

Under uttalande af den förhoppning att, om Riksdagen, såsom jag nu vågar tro, bifaller förslaget om en skrivelse till Kungl. Maj:t i ämnet, Kungl. Maj:t då måtte skyndsamt taga frågan i öfvervägande och så snart som möjligt för Riksdagen framlägga förslag till en lagstiftning i ärendet, byggd på tidsenligare grunder än de bestämmelser, som för närvarande finnas, ber jag, herr talman, att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr *Emthén* instämde häruti.

Vidare anfördes ej. Utskottets hemställan bifölls.

§ 5.

Föredrogos hvart för sig och blefvo af kammaren godkända. Andra Kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtanden:

n:o 40, i anledning af väckt motion om vidtagande af åtgärder för det unionella försvarets ordnande m. m.; och

n:o 41, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående unionella förhållanden.

§ 6.

Härefter föredrog Andra Kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande:

n:o 42, i anledning af motion om skrivelse till Konungen angående skyldighet för järnväg att å plats, där järnvägen korsar allmän farväg, hålla grindbevakning m. m.; och begärdes därvid ordet af

Herr Erikson i Öfre Odensvi, som yttrade: Herr talman! Först och främst skall jag be att få tacka utskottet för den välvilliga och omsorgsfulla behandling det egnat min motion, ehuru utskottet på anförda skäl icke ansett sig kunna tillstyrka bifall till densamma.

Närmaste anledningen, hvarför jag väckte denna motion, var, såsom herrarna finna af motiveringen för densamma, en vid Ockelby bro, belägen emellan Sköfde och Våring, den 14 sistlidne februari inträffad järnvägsolycka; men redan dessförinnan var jag betänkt på att väcka en motion i ämnet. Förhållandet är nämligen det, att kungl. järnvägsstyrelsen den 12 januari 1900 till samtliga distriktsförvaltningar utfärdat en order, hvars innehåll framgår af följande å sidan 4 i utskottets utlåtande förekommande ord: »Med anledning af de olyckshändelser med förlust af människolif och egendom, som upprepade gånger inträffat vid vägöfvergångar, där grindar omväxlande skola stängas öfver järnvägsspår och landsväg eller gata har kungl. styrelsen genom skrivelse till samtliga distriktsförvaltningar den 12 januari 1900 föreskrifvit, att berörda grindanordningar skulle, snarast ske kunde, förändras så, att grindarna kunde stängas endast öfver resp. landsvägar eller gator å alla platser, där hinder härför icke förefunnas af i vederbörlig ordning tillkomna ålägganden för kungl. styrelsen eller af andra omständigheter, som enligt distriktsförvaltningens pröfning i hvarje särskildt fall funnes nödvändiggör den befintliga anordningens bibehållande; dock att distriktsförvaltningen skulle äga att tillse, huruvida och i hvilka fall den hittillsvarande grindanordningens återställande för viss tid af året, exempelvis då betande kreatur ginge lösa i landsvägarnes omedelbara omgifningar, kunde i särskilda fall finnas erforderlig.» På grund af denna järnvägsstyrelsens skrivelse blefvo åtminstone inom andra distriktet de flesta grindar omändrade på sätt som järnvägsstyrelsen föreskrifvit. Härom är ju ingenting att säga. Men distriktsförvaltningen i detta distrikt företog sig någonting mera: grindarna, som förut voro anord-

nade så, att de kunde stängas ömsom öfver järnvägen och ömsom öfver landsvägen, blefvo nu ändrade på sådant sätt, att de endast kunde stängas öfver landsvägen, eller också måste de stå öppna. Och därjämte lät distriktsförvaltningen på de flesta ställen taga bort den bevakning, som dittills funnits vid grindarna. Denna anordning var ju så till vida mycket bra, som det därefter absolut icke förefans någon fara för att vare sig grindarna eller grindbevakningen skulle bli öfverkörd af ett järnvägståg. I detta hänseende var således allting bra beställt. Men för den allmänhet, som har att trafikera dessa öfver järnväg gående landsvägar, var det däremot icke fullt så bra. Landsvägen ligger öppen för den, som där kommer åkande; utsikten till järnvägen är måhända bortskymd och, utan att han anar någonting, kommer ett järnvägståg och så är han utsatt för att bli öfverkörd af tåget. Så hände det vid Ockelby bro, och så kan det nog hända på många andra platser också.

Afsikten med min motion var icke att införa något nytt, utan endast att åstadkomma, att vi åtminstone få behålla hvad som varit i 40 års tid, d. v. s. allt sedan statens järnvägar öppnades för allmän trafik.

Jag skall be att i detta sammanhang få anföra hvad som stadgas för dylikt fall i fråga om enskild järnväg, där järnvägsstyrelsen, som bekant, har uppsikten. Det heter nämligen i kungl. kungörelsen angående vissa bestämmelser i fråga om begagnande och underhåll af enskilda bolags, för allmän trafik upplätne, järnvägar den 21 oktober 1864, mom. 1:o): »att innan dylik järnväg för allmän trafik upplättes, reglemente skall vara upprättadt angående de säkerhetsåtgärder och försiktighetsmått, som böra iakttagas i afseende å banbyggnadens underhåll, dess tillsyn och bevakning, bantågens ordnande och sammansättning, vagnslasternas tyngd i förhållande till vagnaxlarnes och fjädrarnes styrka, materielens profning och reviderande, bantågens farhastighet samt spärväxlars, *vägfövergångars* och signalers *skötsel och vård*, jämte öfrige för trafikens regelmässiga och ordentliga bedrivande nödige bestämmelser, äfvensom angående efterlefnaden af särskild instruktion för banbetjäningen och tågpersonalen.» Här är således stadgadt, att för enskild järnväg skall finnas ett fastställt reglemente, som skall efterlefnas i sådant hänseende. Nu säger järnvägsstyrelsen i en skrifvelse till det utskott, som haft att behandla min motion:

»För egen del vägar kungl. styrelsen, som i frågor af förevarande art måste lämna distriktsförvaltningarna fria händer i afseende å anordningarna i hvarje särskildt fall, hålla före, att anledning saknas att utöfver hvad distriktsförvaltningen sålunda beslutit föranstalta om ständig bevakning vid ifrågavarande vägfövergång.» Detta är följaktligen en vägfövergång, där det förut varit bevakning, och detta borde följaktligen hafva varit fastställt i planen, då järnvägen öppnades för trafik. Järnvägsstyrelsen säger nu här, att dylika frågor måste öfverlämnas åt distriktsförvaltningarne. Det finnes således inga föreskrifter i detta afseende, utan distriktsförvaltningarne få i dylika fall handla efter sitt godtfinnande. Detta kan jag för min del icke anse vara riktigt, och min tro är, att om dessa vägföver-

gångar icke blifva bevakade, man kan befara, att det kommer att inträffa många sådana olyckor, som den, hvilken inträffat vid Ockelby bro.

Nu har utskottet, som, såsom jag redan nämnt, med mycken omsorg och välvilja behandlat min motion, på mycket väl grundade skäl, efter hvad jag kan finna, trott, att rättelse här kan ske i annan ordning, och därför har utskottet ansett sig icke för närvarande kunna tillstyrka bifall till min motion. Då jag, som sagdt, finner dessa skäl väl grundade, skall jag ej heller för närvarande yrka bifall till min motion. Men jag förbehåller mig, att ifall rättelse icke kan vinnas på det sätt, som utskottet ställt i utsikt, och för den händelse jag kommer att bevista någon mer riksdag, återkomma till ämnet.

För närvarande tilltror jag mig icke att yrka bifall till motionen, då väl detta så här i Riksdagens elfte timma icke skulle leda till önskad resultat.

Vidare anfördes ej. Hvad utskottet hemställt bifölls.

§ 7.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets utlåtanden:

n:o 90, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition om anslag för Sveriges deltagande i världsutställningen i St: Louis år 1904, dels ock två i samma ämne väckta motioner;

n:o 91, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ändring af vissa i kungl. kungörelsen den 10 november 1882 meddelade bestämmelser beträffande förvaltningen af kronans jordbruksdomäner samt en i ämnet väckt motion;

n:o 92, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Konungen angående förvärfvande åt statsverket af Trollhätte nya kanalbolags fasta egendom m. m.;

n:o 93, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition, angående eftergift å arrendeafgifterna för arrendeåret 1902—1903 för utarrenderade kronoegendomar inom vissa län, dels ock väckt motion i anledning af berörda proposition;

n:o 94, i anledning af väckt motion angående lösen för byggnader, som afhyts från det för statens järnvägar aftagna området i Malmberget; och

n:o 95, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående försäljning af viss del af kronodomänen $\frac{1}{3}$ mantal Mjölby n:o 15 Södergården i Östergötlands län;

sammansatta banko- och lagutskottets memorial:

n:o 2, med föranledande af ej mindre skiljaktiga beslut än äfven återremiss i fråga om vissa delar af sammansatta banko- och lagutskottets betänkande n:o 1 i anledning af dels Kungl. Maj:ts propositioner n:is 67 a och 67 b med förslag till lag angående solidariska bankbolag m. m., dels ock åtskilliga i ämnet väckta motioner; och

n:o 3, med hemställan om anvisande af ersättning åt sammansatta banko- och lagutskottets kanslipersonal och vaktbetjäning;

särskilda utskottets n:o 3 memorial n:o 7, angående aflöning åt dess tjänstemän och vaktbetjäning; samt

Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 43, med anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående öppethållande af registratörexpeditionerna inom statsdepartementen och öfriga ämbetsverk i hufvudstaden.

§ 8.

Anmälades och godkändes Riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

n:o 41, angående inrättande af ett nytt stift m. m.,

n:o 42, angående medling i arbetstvister m. m.,

n:o 43, angående upplåtelse af den kronan tillkommande jordägareandel i grufva; och

n:o 44, angående fortsatt tillämpning af hvad i lagen den 6 juni 1902, innefattande inskränkning i inmutningsrätten, är stadgad.

§ 9.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *E. O. Magnusson* i Tumhult från och med den 14 maj till riksdagens slut.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 8,20 e. m.

In fidem
Herman Palmgren.